

HUMANIST

Et bokessay om «rock mot kommunisme», brun svartmetall, skinheads og homoerotikk

At Hitler tilba Wagners operaer er velkjent, men som mestere i massekommunikasjon forsto nazistene at dersom man skulle nå Folket måtte man også bruke populærmusikk. Så selv om regimet strengt tatt mente at synkopert musikk (som jazz) var «negermusikk» og uttrykk for «jødifisering», så propagandageniet Göbbels jazzens verdi.

En av de snodigste etterlevningene fra Det tredje rike er opptak med Charlie and his Orchestra. Charlie og orkesteret hans spilte jazz-slagere som ble sendt over radio til USA og Storbritannia. Hos Charlie og hans orkester ble Walter Donaldsons «You're Driving Me Crazy» fra 1930 til en nidvise om Churchill: «The Jews are the friends who are near me to cheer me, believe me they do.»

Dette pragmatiske og parasittiske forholdet til musikk har fulgt rasistiske og nazistiske grupper siden. For dagens nazister har det stort sett bestått i å omfavne det som var ungdommens musikk nummer én: Rock'n roll. Selv om det å utstyre musikk av afroamerikansk opphav med tekster om den ariske rases overlegenhet byr på en selvmotsigelse eller to.

Rocken som sådan har også en viss tradisjon for å nærme seg nazismen. Opprørske rockere forsto kjapt at det å smykke seg med nazisymboler var garantert å irritere foreldregenerasjonen. Punkikonet Sid Vicious' T-skjorte med hakekors er kanskje det best kjente eksempelet, men det tyske jernkorset har for lengst blitt et av rockens sterkeste symboler på ungdommelig frihetstrang.

Flørten kunne også gå lenger enn symbolbruk. I et intervju under Station to Station-turneen i 1976, uttalte David Bowie at «Britain could benefit from a Fascist leader». Senere hilste han med strak arm fra en åpen Mercedes. Beundrere (og Bowie selv) har som regel forklart episoden med Bowies rusmiddelvaner, samt at maskemesteren på denne tiden spilte karakteren «The Thin White Duke».

Andre ting er vanskeligere å bortforklare som provokasjonsteater. Gitarlegenden Eric Clapton oppfordret på en konsert i 1976 publikum til å lytte til den kontroversielle Tory-politikeren Enoch Powell, for å unngå at Storbritannia ble en «svart koloni». Clapton, som har bygget hele sin karriere på å låne fra svarte musikere, ropte også «keep Britian white!». Clapton skyldte på fylla, men episoden ble den direkte foranledningen til stiftelsen av kampanjen Rock Against Racism, som fikk popmusikkens største navn til å stille.

Men dette bokessayet handler ikke om unggutter som bruker hakekors for å skremme mamma eller rockere som gjør rare ting i narkofylla. Det handler om musikere som er overbeviste, ideologiske nasjonalsosialister og som lager rock for å spre sine idealer.

Ian Stuart Donaldson (1957-1993) var nazirockens gudfar.

For politiske bevegelser som vil nå ungdom kan musikk være et verdifullt verktøy. Særlig viktig kan dette verktøyet bli når «rørsla» har liten sjanse til å slippe til i TV-studio eller i skolevalgene. Da kan låtene være propagandakanal, konsertene rekrutteringsplasser, og platesalget inntektskilde.

I moderne høyreekstremisme har musikken til tider spilt en så viktig rolle at det kan være vanskelig å forstå politikken uten å forstå musikken. Derfor er det interessant at det nå har kommet et knippe bøker som tar for seg temaet.

Historie med slagside

When the Storm Breaks: Rock Against Communism 1979-1993 er utgitt på eget forlag, med alt det kan innebære. Med sitt A4-format og enkle omslag kunne den lett virket som et fanzine, om det ikke var for de 415 sidene (og en vekt på over 1,2 kilo). Så selv om boken er krydret med bandbilder, konsertplakater og annet, blir det fort store tekstflater å forholde seg til.

De to som har signert teksten er temmelig forskjellige fugler. I den grad man kan skille de to forfatterstemmene fra hverandre, fremstår Robert Forbes som nøkternt refererende og apolitisk. Eddie Stampton derimot, kaller seg selv «nasjonalist» og er innblandet i demonstrasjoner for Saka. Dette gir boken en klar slagside, og gjør det utfordrende å omtale den. Kan man omtale noe som heller i retning av, om ikke ren nazipropaganda så i alle fall apologier for nazister, slik man ville omtalt en vanlig bok?

Robert Forbes, Eddie
Stampton
When the Storm Breaks:
Rock Against Communism
1979-1993
Eget forlag, 2014

En slik diskusjon kunne fort tatt hele denne artikkelen, og dessuten minnet mye om Norges årvisse Hamsun-debatter. Denne anmelders forslag er derfor at vi lar den ligge, og heller prøver å se hva vi kan få ut av denne boken som faktisk foreligger.

Selv om *When the Storm Breaks* er historien om en bevegelse, handler den dypst sett om én mann:

Ian Stuart Donaldson. Født i 1957 vokste Ian Stuart opp i lille Poulton-le-Fylde på den engelske nordvestkysten. Unge Ian ville spille rock'n roll, og med noen skolekompiser dannet han bandet *Tumbling Dice*. Navnet var hentet fra en Rolling Stones-låt og ga en pekepinn på repertoaret: *Tumbling Dice* spilte coverlåter på puber og «working men's clubs», som var en viktig del av syttitallets sosiale liv.

Så kom punken, og Stuart og kompisene kastet seg på bølgen. Da de skulle i studio for å spille inn sin første single hadde de enda ikke fått seg noe passende navn, så plateselskapet ga dem et: *Skrewdriver*.

En håndfull utgivelser fulgte, med enkel punk preget av bandets bakgrunn i klassisk rock. Tiden som hardtarbeidende coverband hadde også lært dem å spille. Det låt tett og rått, med fengende refrenger. I den grad musikken hadde noe som lignet politikk, var det av typen «Jeg vil ikke ha en 9-5-jobb». Dermed nyter *Skrewdrivers* tidlige utgivelser en viss anseelse i vanlige musikkmiljøer også. En av punkens største klisjeer er «jeg hører bare på den første *Skrewdriver*-LP'en».

Skrewdriver dro til London, og spilte sammen med senere superstjerner som *Madness*, *The Police* og *Motorhead*. Men *Skrewdriver* hadde et røft rykte, det var mye bråk på konsertene og vanskelig å få spillejobber. *Skrewdriver* ble lagt på hylla.

I mellomtiden ble Ian Stuart skinhead. Og da passer det å ta en avstikker til en annen bok.

Illustrert skinheadhistorie

Skinhead: An Archive er et overflødigshorn av fotografier, platecovere, video-omslag, tegninger, avisartikler og løpesedler

Skinhead: An Archive er motsatsen til den teksttunge *When the Storm Breaks*, ved at den knapt inneholder tekst overhodet. *Skinhead* er i stedet et overflødigshorn av fotografier, platecovere, video-omslag, tegninger, avisartikler og løpesedler. Slik minner innholdet om en utklippbok eller clip art-samling myntet på designere, mens det luksuriøse omslaget gir preg av en påkostet kunstbok.

Flommen av bilder brytes dog opp av røde tekstsider, som byr på tekster med og av prominenser som musikkjournalisten Garry Bushell, kunstneren Bruce LaBruce (kjent for sine homoerotiske skinheadfilmer) og fanzineredaktøren Tom Vague.

De første skinheadene kom på tampen av sekstitallet. De var stebarn av modsene – ungdom kjent for sin sans for scootere, italienskinspirerte dresser og amerikansk soulmusikk. «Mod» var en forkortelse for «modernist», og da det å være mod ikke var moderne lenger gikk restene av modkulturen i to retninger. Mange lot håret gro og utviklet en interesse for psykedeliske mønstre (og substanser). Andre gikk motsatt vei: De ble «hard mods», snauklipte hardhauser i blankpussede, tunge støvler. Etter hvert kjent som skinheads.

Mange skinheads tilhørte arbeiderklassen, og bodde tett på innvandrere fra De karibiske øyer. Skinsen tok til seg deres musikk, og musikere på Jamaica oppdaget at horder av korthårede engelskmenn kjøpte platene deres. Når de sang om dem solgte de enda flere plater, og vips var en av musikkhistoriens merkeligste genrer født: Skinhead reggae.

Men selv om skinheads danset til karibisk musikk, tok de til seg storsamfunnets rasisme. Skins idealiserte svarte innvandrere, mens innvandrere med bakgrunn fra det indiske subkontinentet var fritt vilt. Det ble kalt «Paki-bashing».

Som med sine forgjengere modsene, skulle skinheadene få føle tidsåndens tyranni. Utover søttitallet døde skinheadkulturen gradvis ut, nyere ungdomskull foretrakk heller en androgyn glamrock-look eller langhåret heavyrock.

Skinhead 2.0

Redningen kom i kjølvannet av punken. Da sikkerhetsnåler, hanekammer og fillete klær begynte å føles utbrukt, kommersialisert og komisk, så en del av de tidlige punkerne etter andre måter å være opprørske på. En løsning var å børste støvet av skinheadstilen. Den «nye» skinheaden som begynte å dukke opp hadde et røffere, pønkete preg. Håret var enda kortere, hos noen barbert nesten helt av, og støvlene høyere. Det var en ekstrem utgave av skinheadstilen, tilpasset ekstreme tider.

Slutten av søttitallet var ekstremismens glansalder i Storbritannia. Venstresiden ble radikalisert. Samtidig bidro en bølge av innvandrere, ikke minst indere kastet ut fra Uganda av Idi Amins stadig mer psykotiske regime, til at den britiske rasismen viste sitt stygge ansikt.

Det nynazistiske mikropartiet National Front grep situasjonen med begge hender og opplevde eksplosjonsartet vekst. NF forsto ungdomskultur, og i skinheadsene så de et slags moderne Sturmabteilung. En del skinheads lot seg rekruttere, og det er disse som har fått prege bildet av skinheadkulturen siden.

Men skinheads har alltid kommet i et utall varianter. SHARP står for Skinheads Against Racial Prejudice, Redskins er sosialister mens Trad-skins gjerne har foretrukket å være upolitiske (dog ofte med en lidenskap for svart musikk). I *Skinhead: An Archive* kommer de sammen, hulter til bulter.

Særlig interessant er materialet som dreier seg om homoseksualitet. Mens skinheadkulturens machismo gjør at også antirasistiske skins kan ha homofobe holdninger, trenger man ikke være voldsomt freudiansk for å se at blankpussede støvler, åletrange jeans og barkede skaller kan appellere til menn som ønsker seg noe mer enn bare kameratskap.

På YouTube kan man se gamle konsertopptak med band som Skrewdriver, der rommet foran scenen preges av barbrystende menn som står tett omslynget mens de synger sammen. Jeg har vært på

homseklubber som har vært mindre homo.

Nicky Crane var Skrewdrivers Ian Stuarts høyre hånd. Crane var storvokst og så voldelig at ingen turte å konfrontere ham med at han ved siden av nazi-aktivismen jobbet som dørvakt på homseklubber, og gjorde modelljobber som ikke akkurat fulgte partilinja (han dukker opp i en video med det okkulte kultbandet Psychic TV). Men det var først etter at han brøt med nazimiljøene og var nær ved å dø av AIDS at han kom ut av skapet.

Når man leser om skinheads blir det gjerne mye tekst, og intervjuer der (eks)skinheads mimrer om vennskap, konserter, fotball og øl. *Skinhead: An Archive* blir dermed en påminnelse om en av de viktigste attraksjonene ved skinheadkulturen: Det visuelle. Enten man bare synes at skinheads ser tøffe og kule ut eller om støvlene og dongerien rører ved noe erotisk.

I sitt kaos, der homseporno står side ved side med tabloidoppslag om skinheadvold mot homofile, skinheads med brun hud side ved side med skinheads med brune holdninger, fanger *Skinhead: An Archive* skinheadkulturens indre spenninger og selvmotsigelser på en ypperlig måte. Dette gjør at dette kanskje er den beste boken om skinheads siden det foreløpige høydepunktet, George Marshalls *The Spirit of '69: A Skinhead Bible* (1991).

Back With a Bang!

Men tilbake til nazirocken, og til Skrewdriver. For det var i skinheadkulturen og dens omland at Ian Stuart startet opp en ny inkarnasjon av Skrewdriver med nye medlemmer i 1982.

Stuart var nå medlem av National Front, men holdt medlemskortet i lomma. Han danset på stram line det første året, men så kom platen *White Power*. Med refrenger som «nigger nigger - out! out!» og referansene til «media zionists» var det ingen tvil om hvor Skrewdriver sto politisk.

Året etter kom albumet *Hail the New Dawn*, der tittelsporet var en lett omarbeidet versjon av kampsangen til mellomkrigstidens British Union Of Fascists (som igjen var en oversettelse av det tyske nazipartiets Horst Wessel-sang). Skrewdriver var ikke det første bandet med nazisympatier, men det var her nazirocken ble født. Og Ian Stuart var både jordmor, gallionsfigur - og samlingspunkt. For i et miljø som ikke manglet pompøse fantastaster, var Stuart en av gutta på puben.

«HITLER WAS RIHGT».

Rettskrivingen undergraver ideen om at nazimiljøet består av folk fra en slags herskerrase.

Skinheadmiljøet som skildres i boken er – med rette – beryktet for vold. Sekstitalsskinsens ungdomsbråk og «paki-bashing» hadde utviklet seg til organiserte angrep på jøder, innvandrere og meningsmotstandere. Men ungdomsmiljøer på kanten av samfunnet utvikler gjerne en kodeks for hvordan man snakker om slikt, og i naziskinheadenes retorikk blir voldelige angrep til selvforsvar, pågrepelser forklares med at «snuten er ute etter oss» og harde fengselsdommer skyldes at jødene styrer rettsvesenet. *When the Storm Breaks* følger i stor grad denne linja.

Samtidig undergraver selve musikken det glansbildet *When the Storm Breaks* prøver å skape. For i musikken møter vi et miljø som forbereder seg på væpnet kamp. Nazistiske plater er gjerne overraskende åpenhjertige i sine oppfordringer til rå vold, og skildringer av hvem som skal opp henges fra lyktestolpene når Revolusjonen kommer.

De evige protestene fra nazister om at «vi hater ingen, vi elsker bare vårt eget folk» blir også effektivt parkert av karikaturen som er en hybrid av alt nynazister synes er ille – en slags jøde-araber-svarting, med påskriften «HITLER WAS RIHGT». Rettskrivingen på sin side parkerer påstandene om at nazimiljøet besto av folk fra en slags herskerrase.

Rock mot kommunisme

The White Nationalist Skinhead Movement: UK & USA 1979-1993 er en litt redigert utgave av *When the Storm Breaks*, pluss 50 sider ekstra om USA.

Rock Against Racism, som kom i stand etter Eric Claptons fyllerør, var blitt en suksess som samlet noen av rockens største stjerner. National Front ville slå tilbake, og lanserte i 1978 sitt Rock Against Communism, gjerne med Skrewdriver som hovedattraksjon ved konsertene. Det nådde sitt publikum,

men det brede gjennomslaget ble blant annet hindret av at konserter måtte holdes på hemmelige steder. Men Rock Against Communism (eller RAC) har fått sitt ettermæle ved å ha blitt et av de vanligste navnene på nazirocken.

Mens den andre bølgen skinheads gjerne (i tillegg til skinheadenes tradisjonelle reggae) hadde sverget til såkalt oi!, en avlegger av punk inspirert av fotballsanger, låt RAC ganske annerledes. Skrewdriver brøt helt med skinheadenes skepsis til langhårede rockere, og påvirkningen fra band som AC/DC var tydelig. Den morsomste beskrivelsen av musikken undertegnede har hørt er «inkompetent hardrock».

Senere Skrewdriver-plater bærer preg av Ian Stuarts sans for rockens klassikere, med et sound som ligger nærmere det man i dag kaller papparock. Til tider er det faktisk ganske bra, til tider mest bisarrt: Som da Stuart tok Chuck Berrys «Johnny B. Goode» og lot Johnny bli med i Ku Klux Klan. Arven fra Charlie og hans orkester levde videre.

Ian Stuart døde i en bilulykke i 1993. Legendestatusen var sikret. Få mennesker dukker opp på flere tatoveringer enn ham, og festivaler til hans ære er en nazistisk tradisjon. Skal man forstå nyere nazisme, må man forstå Stuart. Slik sett er *When the Storm Breaks* en nyttig bok. Men boken skriker etter en redaktør. Her er hele låttekster, lange beretninger fra de som var med, vi får vite hva de hørte på de da var unge punkere, når de hørte Skrewdriver for første gang og hva som skjedde på den puben – alt i deres eget språk. Til tider gir kombinasjonen av format og prosa en følelse av å sitte med en telefonkatalog.

Noe av dette har vært forsøkt ordnet på da det amerikanske forlaget Feral House sikret seg boken og ga den ut på nytt som *The White Nationalist Skinhead Movement: UK & USA 1979-1993*. Feral House-utgaven er en smule redigert, men er stort sett den samme boken, pluss 50 sider ekstra om USA. Det amerikanske tillegget føles påklistret og uengasjert, og med sine over 600 sider (formatet er mindre enn originalen) er den fremdeles en bok man må være veldig interessert for å komme seg gjennom. Den nesten besatte katalogiseringen gir en følelse av overkill.

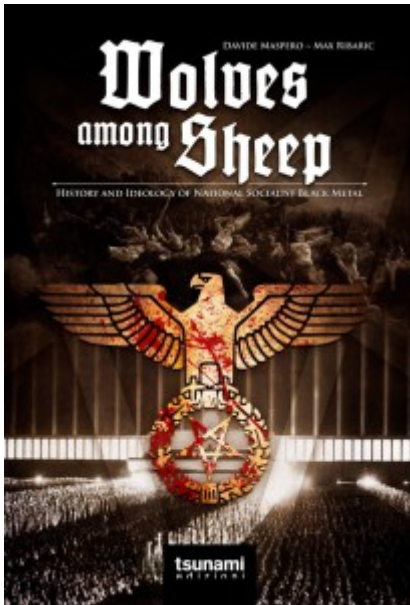
Men disse svakhetene er også kanskje bokens største styrke. For selv om man kjapt kunne kokt teksten ned til halvparten, ville noe ha gått tapt. De ufiltrerte fortellingene til de som var med, gir et nyttig innblikk i en subkultur, en sektmentalitet som kan være håpløs å forstå for utenforstående.

Det ensidige fokuset på Storbritannia (og i Feral House-utgaven, USA) kommer med en pris. Noen av de mest interessante historiene om nazirocken kommer nemlig fra andre deler av verden. Som Sverige, der bandet Ultima Thule gikk fra skinheadmiljøet til hitlistene og skapte en «Thule-bølge» som påvirket store ungdomsgrupper. Og der Ulf Ekberg, senere kjent fra Ace of Base, begynte sin karriere i et band som spilte Skrewdriver-covere og hadde tekster som «vi njuter når vi huvudena av niggrerna sågar».

Så vi venter nok fremdeles på den definitive boken om nazirocken.

Fra Satan til Hitler

Wolves Among Sheep forteller historien til den uttalt nazistiske delen av svartmetallen.

Det har kommet mange bøker om black metal de siste årene, ettersom genren har vokst seg stor og kommet langt inn i mainstream. Selv om den mildt sagt lite nynnevennlige musikken nok alltid vil sørge for at svartmetallen forblir et nisjeprodukt.

I denne bokflommen skiller *Wolves Among Sheep* seg ut, ved at den utelukkende handler om svartmetallband som bekjenner seg til nazismen. For mens black metal som sådan ikke har noen politiske føringer - du finner utøvere og fans over hele det politiske spekteret - finnes det et miljø som kalles National Socialist Black Metal (NSBM) og som kanskje er den mest ekstreme musikalske subkulturen noensinne.

Som med *When the Storm Breaks* er det en forfatterduo som står bak, og igjen skrives det fra et insider-perspektiv: Davide Maspero og Max Ribaric er også utgivere av bladet *Occidental Congress*, et undergrunnsmusikk-magasin med en (kremt) viss høyrevri. Med 576 sider har *Wolves Among Sheep* også det samme besatte preget av besettelse som de andre bøkene.

Wolves Among Sheep er likevel en langt mer vellykket bok enn *When the Storm Breaks* (og sin amerikansierte variant). Igjen ligner den på en lang artikkel, men denne gangen en artikkel fra et stilig designet musikkmagasin.

Det er mulig det skyldes oversettelsen (boken kom opprinnelig på italiensk under tittelen *Come Lupi tra le Pecore*), men boken fører et litt pompøst, oppstyttet kansellispråk. Det fungerer utmerket. Det er slik black metal-tekster og intervjuer gjerne er, så teksten gir en match mellom form og innhold jeg bare har sett i Tony Reitmans fremragende bok *NYHC: New York Hardcore 1980-1990* (2014), der korte intervjuer fanger umiddelbarheten og energien i hardcore-punk.

Wolves Among Sheep leverer en omfattende liste av NSBM-band, fordelt etter land. Her er intervjuer med nøkkelpersoner, diskografier og ellers alt man måtte ønske seg. I tillegg fylles det på med «dossierer» med bakgrunnsmateriale om for eksempel amerikansk nynazisme.

Særsilt verdifullt for livssynsinteresserte, er delene som ser på koblingen mellom nazisme og

esoterisk tankegods, perfekt oppsummert i bandet Spear of Longinus' platetittel *The Yoga of National Socialism*. Her er vi over i det landskapet der Hitler ses på som en inkarnasjon (avatar) av hinduguden Vishnu og den ariske rase kom i UFO'er. Tankegods som får nazismen til å virke om mulig enda mer virkelighetsfjern.

Interessant er også deknningen av NSBM fra Øst-Europa; blant genrens tyngdepunkter er Polen, Ukraina og Russland. Dette illustrerer samtidig et av de viktigste ideologiske skiftene innen nazismen i senere år. Mens Det Tredje Rike så på slaverne som undermennesker som skulle utryddes (eller trellbindes), for å gjøre plass til tyskernes Lebensraum, har dagens nazister gjerne et annet syn på landene i øst. Vestlige nazister ser i Øst-Europa land som er slik de gjerne skulle hatt sine egne: Etnisk homogene, tradisjonelle og uten en for høy levestandard som gjør folk late og dekadente. Slik har slaverne i nazistenes øyne gått fra undermennesker til idealer, i noe som ikke bare er et halsbrekkende ideologisk krumspring, men også et solid argument for at «raser» er en sosial konstruksjon.

En norsk nazist

En fascinerende side ved *Wolves Among Sheep* er hva som nærmest glimrer med sitt fravær: Norge, landet der genren slik vi kjenner den i dag ble utviklet, og som årlig tiltrekker seg horder av såkalte «blackpackers», har knapt noen NSBM-band.

Dette kan ved første øyeblikk virke snodig. Ikke minst fordi vår hjemlige Varg Vikernes og hans band Burzum var tidlig ute med å koble black metal-musikk sammen med nazistisk ideologi.

Men ting er en smule mer komplisert enn som så. For det første har Varg Vikernes aldri likt NSBM-merkelappen, faktisk avviser han gjerne at han lager black metal overhodet. For det andre er det fint lite eksplisitt politikk på hans Burzum-plater. Dette er nok en kunstnerisk smart avgjørelse, siden Burzum har unngått det sterile preget politisk rock ofte får. Kommersielt klokt er det også. Vikernes er den eneste nazistiske musiker jeg kan komme på som får platene sine omtalt i vanlige aviser, solgt i vanlige butikker og kjøpt av vanlige mennesker. Å heise hakekorsbanneret på platene ville nok satt en kjapp stopper for dét.

Norsk black metal inneholder gjerne en solid andel nasjonalromantikk, og er ikke fremmed for flørt med nazistisk estetikk. Men som forskjellen på David Bowie og Ian Stuart viser, er det én ting å ikle seg noen provoserende symboler, noe annet er å faktisk *være nasjonalsosialist*. Nazister er svært sjeldne i Norge, og det har nok Quisling-regimet en del av æren for. Du sliter med å få folk å kjøpe at du er en patriot som kjemper for land og folk, når de forbinder ideologien din med landssvik. Selv blant norske høyreekstremister er «quisling» et skjellsord.

Slik blir det mindre forvirrende at forfatterne, i et land der det kryr av svartmetall, bare har funnet to NSBM-band: Nordvrede, som undertegnede (som har vært medforfatter på en bok om svartmetall og trodde jeg hadde *litt* peiling) aldri hadde hørt om, og Disiplin.

Nettopp Disiplin er et interessant tilfelle. Det er ikke ukjent at undergrunnsband som lefler med nazistisk symbolikk eller ideologi i starten av karrieren legger dette fra seg etter hvert. Enten fordi de får ambisjoner om å slå gjennom bredere, eller simpelthen blir voksne. Disiplin, derimot, har gått motsatt vei. De begynte i den norske ekstremmetallens hovedstrøm, med kontrakt med plateselskapet Moonfog og spillejobb på Inferno, svartmetallens Øyafestival.

Gradvis ble bandet radikalisert. Disiplin-sjef Haakon Forwald henga seg til stadig mer ekstreme former for okkultisme og satanisme, og samtidig vokste interessen for nazismen. I dag dukker Forwald nå og da opp i mediene som norsk talsmann for den svenske nazibevegelsen Svenska

Motstandsrorelsen (i Norge litt misvisende kjent som Nordfront). I bevegelsens indre publikasjoner forsøker han å bortforklare sin fortid med satanisme og kaosmagi. I mine ører ble Disiplin også mer musikalsk interessante jo brunere de ble, fra et helt vanlig svartmetallband til et eksperiment, industrielt preget musikk.

Bandet ligger nå på is mens Forwald satser på revolusjonen på heltid.

Tusenkronersspørsmålet

Dersom du ikke er veldig interessert i subkulturer og undergrunnsmusikk, er spørsmålet du brenner inne med: Hvilken politisk påvirkning har denne musikken?

For ti-tjue år siden ville svaret vært «stor». Det er nærliggende å påstå at Ian Stuart har vært viktigere enn Hitler for mange av dagens nynazister. Gutten fra provinsbyen var på en måte et politisk geni. Som Ian Stuart selv likte å påpeke, var det vanskelig å få ungdom til å komme på politiske møter, høre på taler og lese pamfletter og Mein Kampf. Men presentér det samme budskapet i en fengende låt, og de lærer seg teksten utenat! For mang en nazi-skinhead begynte det med en opptakskassett (de originale platene kunne være vanskelige å få tak i) med låtene til Stuart. Konserter ble lavterskeltilbud der søkende ungdom kunne sosialiseres inn i miljøet og få øl og nye, tøffe venner.

I USA og Tyskland gjennomførte nynazister «Project Schoolyard» der de ga bort samleplater med RAC-band til skoleungdommer. Og hvis lærerne advarte elevene mot de skumle CD'ene, desto bedre; forbuden frukt smaker alltid best.

Musikken var også en viktig inntektskilde. Man kunne slenge en gjeng skinheads inn i et billig studio, og gi dem noen plater som lønn for strevet (eller snyte dem for all gevinst). Siden platene ikke kunne distribueres gjennom vanlige kanaler, men ble solgt over postordre eller nettet, kunne (og måtte) man kutte ut fordyrende mellomledd som distributører og platebutikker. Resultatet var profittmarginer vanlige plateselskaper knapt kunne drømme om. Det var som å trykke penger, penger som kunne puttes i lomma eller spyttes inn politisk virksomhet.

Den norske naziveteranen Erik Blücher var med på leken, det samme var William Pierce, forfatter av nazibibelen *The Turner Diaries*. Pierce så helst at arisk ungdom danset til polka og folkemusikk, men som Göbbels var han pragmatiker. Han skjønnte at man måtte inngå kompromisser for å nå ut.

Nazirocken er vanskelig å komme utenom når man beveger seg tilstrekkelig langt ut på høyre fløy. Selv Anders Behring Breivik, som i sitt manifest tar krampaktig avstand fra nazismen, anbefaler musikken til Stuart og Skrewdriver; om enn i tammere versjoner, spilt inn av den svenske sangerinnen Saga. Og det er ikke bare Breivik som liker Saga: Frisøren Merete Hodne, kjent for å nekte å farge håret til en muslimsk kvinne fordi «hijaben er som hakekorset», har tatt til orde for å invitere Saga til å spille på et møte holdt av Stopp Islamiseringen av Norge.

Tusenårsriket falmer

Rock Against Communisms glansdager er nok over. Nedlasting fra nettet sørget for at bunnen har falt ut av platemarkedet, og nye generasjoner virker mindre interesserte i «inkompetent hardrock». I stedet satser høyreekstreme plateprodusenter på andre genrer, som hardcore-punk eller trubadurer med kassegitar. En annen trend er høyreekstrem (eller «[identitær](#)») hip hop.

Noen nazister argumenterer, i Göbbels' og William Pierces ånd, for at alle musikalske mål skal tas i bruk for å nå ut. Denne holdningen nådde sitt foreløpige høydepunkt (eventuelt lavmål) da den

svenske organisasjonen Nordisk Ungdom, kjent for sine tette bånd til Sverigedemokraternas ungdomsforbund, ble lansert til tonene av «Tänk» – en reggae-låt(!) om hvor fint det ville være «att få leva i ett land/ett land där bara dina egna fanns».

Rock Against Communism og skinheadkultur var dessuten alltid en blandet velsignelse for nazimiljøene. På den ene siden kunne man tiltrekke seg unge mennesker som kunne fylle opp geledene på demonstrasjonene og fungere som kanonføde ved konfrontasjoner. Men disse sørget igjen for at alle de man egentlig ønsket å nå – vanlige, hvite mennesker – holdt seg unna. Ironisk nok er skinheads nå så tett forbundet med rasistisk vold at rasistiske organisasjoner gjerne holder dem på avstand. Eller de oppfordrer opprørske nazi-ungdommer til å kle seg som folk.

Samtidig har skinheadkulturen fått en ny vår, delvis grunnet Shane Meadows film *This is England* (2006), som skildrer skinheadkulturen på en ærlig, men også kjærlig, måte. Men denne nye skinheadbølgen har et upolitisk, til dels eksplisitt antirasistisk preg. Dette er skins som faktisk foretrekker den første Skrewdriver-LP'en.

Om naziskinsen var vanskelig å utnytte i seriøst politisk arbeid, er nok NSBM enda mer håpløst. Der RAC-musikken til nød kunne appellere til vanlige musikkfans, er svartmetall virkelig forbeholdt en engere krets. NSBM rendyrker også svartmetallens opprinnelige undergrunnsetos, og har skapt en ghetto som hegner om ideologisk renhet og gir ut plater i mikroopplag. At bandene gjerne er aggressivt anti-kristelige gjør dem heller ikke særlig brukandes for partier som snakker om «tradisjonelle verdier». Men som så ofte ellers er det ingen regel uten unntak. Gyllent Daggrys fremgang i Hellas har sørget for at minst én NSBM-musiker nå faktisk sitter i det greske parlamentet.

Alt i alt er nok allikevel ikke nazirocken noen vinnende oppskrift. Det er betegnende at mannen bak en av de verste høyreekstreme terroraksjonene de siste årene, Wade Michael Page som skjød i hjel seks mennesker i et sikhtempel i USA, hadde [bakgrunn fra flere naziband](#). Ett av dem het faktisk End Apathy og peker på en vanlig klage fra politisk aktive høyreekstremister: At nazirocken fort kan bli en subkultur som alle andre, der medlemmene er fornøyd med å kjøpe plater, gå på konserter og kle seg på en viss måte, og ikke gjør noe for Saka.

Slik kan man lure på om RAC og NSBM først og fremst fyller en funksjon for to grupper: Overbeviste nazister, og antifascister som trenger noe å bekymre seg over.

Underveis har dog en tredje gruppe meldt seg. Både RAC og NSBM har fått en viss appell blant vanlige musikkfans med en hang til det opposisjonelle og undergrunnspregede.

En forklaring er nok at både punken (der RAC kommer fra) og svartmetallen for lengst har blitt stuert. Punken er nå så institusjonalisert at eneste glimt av opprør er når ungdom klager over mimrende punkdokumentarer på TV. Mens svartmetallens posisjon kanskje best oppsummeres av hovedfagsoppgaven «Fra gravstøtte til statsstøtte». Så for dem som søker musikk som fremdeles har et skjær av det forbudte og truende, er RAC og NSBM opplagte steder å gå.

Og det er jo en slags skjebnens ironi i at en musikk som ønsket å vekke Folket ender opp som en hipstergreie; noe for folk som liker å utforske aparte musikk og som ellers gir blaffen i Hitler og fantasier om den ariske rasen.

Så den kvernende lyden du hører er ikke lyden av et gammelt liveopptak med Skrewdriver på YouTube, eller en NSBM-utgivelse så grøtete produsert at du ikke kan skille trommene fra bassen.

Lyden du hører er Ian Stuart som snur seg i graven.

Litteratur:**Robert Forbes, Eddie Stampton**

When the Storm Breaks: Rock Against Communism 1979-1993

Eget forlag, 2014

Toby Mott (red):

Skinhead: An Archive

Ditto Press 2015

Robert Forbes, Eddie Stampton

The White Nationalist Skinhead Movement: UK & USA 1979-1993

Feral House, 2015

Davide Maspero, Max Ribaric:

Wolves Among Sheep

Tsunami Edizioni 2015